

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ
А ПРАВДА
ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД
І
ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I.

ВІННІПЕГ, МАН., ЛИСТОПАД, 1924

ЧИСЛО 8

Свящ. С. В. Савчук.

ХТО ВИНЕН.

РЕЛІГІЙНА БОРОТЬБА.

Між Українцями в Канаді від довшого часу ведеться релігійна боротьба. Ся боротьба поділила Українців на три, а зглядно два табори. До одного табору належать вірні й прихильники Української Православної Церкви, а до другого вірні еп. Будки і вірні російської православної місії. Духовенство й провідники двох послідних груп — греко-католиків і москвофілів — злучили свої сили і стараються знищити Українську Православну Церкву як свого спільного ворога. З огляду, однак, на те, що ніхто чесний і національно свідомий не відважиться оспорювати факту, що російсько-православна місія не має найменшого, ні морального ні історичного права, на існування між українським народом, я вважаю за відповідне не доторкатися в сій статті російської православної місії, тільки греко-католицької церкви, а радше тої церковної організації, яка входить в Канаді за греко-католицьку церкву.

Як вже сказано, між Українцями в Канаді ведеться релігійна боротьба. Ставиться, отже перед нами питання, хто ту боротьбу розпочав і на кого спадає за неї відповідальність?

ПРИЧИНИ БОРОТЬБИ В КАНАДІ.

Важчіші з причин, які викликали сю релігійну боротьбу в Канаді отсі:

1). Піпи — бельгійські і французькі ксьондзи — монахи, які прийнявши грецький обряд, йшли між греко-католиків і своїм, як не ворожим, то що найменше нетактовним і нещирим поведінням супроти самої греко-католицької церкви і її вірних, зрадили проти себе весь український свідоміший елемент.

2). Запис церковних маєтків, а саме церковна інкорпорація, яка, між иншим, не застерігає греко-католицької церкви в Канаді сталого українського єпископа (після її вимог „єпископ для канадійських Русинів” має бути тільки грецького обряду, отже слідуючим єпископом може бути Француз, Бельгієць, чи Поляк, що прийме греко-католицький обряд), як також віддає церковні маєтки під абсолютну контролю єпископа, який може робити з ними, що хоче. Недавній випадок з льотами під греко-католицьку катедру в Вінніпегу наглядно показує, що противники єпископської інкорпорації були в праві.

3). Примусовий celibat. — Рим завів в греко-католицькій перкви в Канаді примусовий celibat духовенства і народ виступив проти сього остро, бо се противиться грецькому обряду і українським церковно-народним традиціям, як також нарушує загарантовані права і привілеї акту унії греко-католицької церкви з Римом.

4). Політика єпископа. — Єпископ Будка настільки піддався французько-католицьким впливам, що народ підозрівав його о нещирість супроти греко-католицької церкви і її вірних. Він, приміром, видавав (та і тепер видає) греко-католикам римо-католицькі слюбні посвідки, звертався до Французів о грошеву поміч на боротьбу з українськими „націоналістами” (!), та виступав проти просвітно-народних інституцій, які не були записані на його корпорацію.

Повисші факти „Канадійському Українцеві” добре звісні, але він вдає, що нічого про них не знає, вдає, як то кажуть, дурного... В його інтересі і в інтересі тих, кому він служить — Французам, єпископови Будці і його попам — є, щоби вину за безголовля, яке зайшло в греко-католицькій церкві в Канаді зложити на кого иншого. І вибрали вони на те нелюбих їм людей — Саскатунців. Але даремні їх заходи. Народ не діти — обдурити себе не дасть. Ну, тай сама таки доля гірсько закліла собі з проводирів греко-католицької церкви в Канаді, бо точно в пять років після того, як народ почав масово відступати від греко-католицької церкви в Канаді й приставати до церкви

Української Православної, в Галичині почалася також церковна боротьба, яка дуже нагадує собою початки церковної боротьби в Канаді.

ЦЕРКОВНА БОРОТЬБА В ГАЛИЧИНІ І Ї ПРИЧИНИ.

Хто-ж спричинив церковну боротьбу в Галичині? Нема-ж там ні вінніпегського „Українського Голосу”, ні Кудрика, ні Саскатунців. Спричинили її ті самі, що в Канаді; спричинили самі провідники греко-католицької церкви; спрчинила політика Риму супроти „вірних Русинів”.

Причини церковної боротьби в Галичині отсі:

1). Піпи.

2). Примусовий celibat духовенства.

3). Ворожа політика греко-католицького єпископату супроти вірних і страх, зі сторони народа, перед латинізацією і спольщенням.

Як бачимо, причини ті самі, що в Канаді, тільки, що в Канаді була одна причина більше, а саме запис церковних маєтків.

РОБОТА ПІПІВ В ГАЛИЧИНІ.

Явну іскру релігійної боротьби в Галичині кинули піпи — Редемптористи. Кілько їх тепер там є, не знати, але нема сумніву, що число споре. Найважнішу ролю відіграє там звісний нам в Канаді о. Яків. Він появився був тут після війни, але що тут було вже чимало його побратимів, то він пішов до Галичини наvertати тамошних „поган” на правдиву віру — на римо-католицизм, бо, як сказав недавно папа до польських студентів, „не є той повним християнином, хто не є римо-католиком”.

В Галичині поле для місійних подвигів піпів було вже підготоване єпископом Хомишиним. Тому то й о. Яків поманджав просто до него й тішитися там тепер не аби яким довір'ям і лошаною. Він став вірним доралником і помічником Хомишина в справі заведення примусового celibatu. В серпні минушого року в Станиславові відбулися під провідництвом о. Якова примусові реколекції безжених священників, про котрі читаємо в 46 ч. перемиського „Українського Голосу”, з дня 25 листопада, 1923, ось що:

„У вересні с. р. відбулися в Станиславові примусові реколекції для безжених священників, на які під загрозою суспензії приказано їм всім явитися. Сі „реколекції” мали із реколекціями деще спільну назву, бо в дійсності се були довічні збори, на яких обумовано похід проти... жонатого духовенства, та виляно пілі небли поміч — лайки, вуличних епітетів так питомих станиславському Влаліці до чого ча жать історичне достроїтися заантажованій до того Редемпторист о. Яків. „Шумелина, полова, сміття, нехай вигубає, я вже ге геацію” — отсе повні любови слова Архипастора, що засипалися обильно в каплиці найсолодшого Серія Хр... Опісля було записано всіх делебів, що „від лінні зривають з жонатим климом рішуче всякі зносини”. Під загрозою суспензії зобов'язано їм вхолити в домі жонатих священників, давати їм духову поміч, напекати до товариств, заформатися збіжками на національні пілі тай саміх скатати жертви на них. За те є в плані зложити т. з. „малій семінар” у якому виховувалиби молодь в лісії „лілей”. Єпископа і виключно сея молодь малоб вестин на теологію... Делебси мають завязати свій клуб, вилавати свій часопис, словом відкастатися від „злого духа”. Такий розпор чиниться в станиславській „шпезі” в хвилі, коли ворог наповзнув свої свої сити „лоби стелти нас з липи землі. Явна річ, що те все йому на руку. Найважніший час, щоби загаль українського духовенства і ціла суспільність витягнула з того консеквенції.”

Правда, в 49 ч. „Українського Голосу” була помішена „Вілповідь” до Ігнатія Ляхса (також „Українець”) з припоручення єпископа Хомишина, в якій він заперечує немовби то єпископ Хомишин вживав проти жонатих священників таких слів як „шумелина, полова, сміття” і т. ин. й доказує, що о. Яків уділяв також реколекції священникам і то в двох серіях. Та якби не було, згалавна відповідь до Ляхса справи не зміняє: що більше доказує, що реколекції українським греко-католицьким священникам — жонатим і не-жонатим — уділяє Бельгієць. Се є наглядна наруга над українським греко-католицьким духовенством, бо хіба-ж нема між ними відповідних до сього теологіів і мусять аж з Бельгії спроваджувати?

ТОВАРИСТВО НЕЖОНАТИХ СВЯЩЕНИКІВ.

Нежонаті священники завязали товариство ім. Йосафата Куншевича (що за влучна назва; так і показує ціль товариства) й почали ширити проти жонатого духовенства